

HOLOCAUST

Jiří Diamant

HOLOCAUST

V POEZII PUBERTY A STÁŘÍ

JIŘÍ DIAMANT

Památce rodičů a bratra Tomáše, kteří zahynuli 11. července 1944 v Birkenau a vzpomínce na dceru Michaelu, která se 9. dubna 2014 za nimi odebrala.

Jsem vděčen své obětavé manželce Jaroslavě za její kritické připomínky k textu.

Docentce Marcele Musilové a profesoru Jiřímu Musilovi upřímně děkuji za umožnění publikace a za vynaloženou práci.

PŘEDMLUVA PO TŘECH LETECH

O holocaustu bylo již mnoho napsáno. Je pozoruhodné, že s přibývajícím odstupem času přibývá počet publikací, přednášek a zájmu o to, co se v době druhé světové války dělo v nacistických koncentračních táborech. Poslední žijící přeživší se snaží publikovat své zážitky, dokud jejich vzpomínky nevymizí z paměti. Považují za svou povinnost připomenout mladším generacím hrůzy, které v mládí museli prožít, i když vědí, že mnohé nelze vyjádřit slovy, a že něčemu nebudou potomci chtít uvěřit.

Letos je tomu už sedmdesát let, co byl ruskou armádou osvobozen koncentrační tábor Osvětim a jeho část Březinka, v němž jsem ve věku třinácti až patnácti let žil se skupinou hochů téhož věku nejdříve v rodinném táboře terezínských židů B II b a po jeho likvidaci v červenci roku 1944 v táboře mužů B II d. V prosinci roku 1944 jsem byl vybrán do skupiny chlapců, kteří byli převedeni do základního tábora Osvětim a zařazeni do pracovní skupiny starající se o koně ve stájích umístěných několik kilometrů mimo tábor. Z devadesáti osmi chlapců vybraných neblaze proslulým lékařem Mengelem se po válce vrátila polovina.

Z těchto Birkenau Boys, jak jsme se nazvali, žije dosud necelých deset.

V této skromné publikaci se vynasnažím ukázat, jak se traumatické zážitky, které jsem v té době prožil, projevily v básních, které jsem napsal v době pobytu v Birkenau (Březince) a Osvětimi a krátce po návratu do vlasti, jakož i v básních, které jsem napsal poté, co jsem se dožil sedmdesáti let. Témata básní a city, které jsem v nich vyjádřil, svědčí o tom, že holocaust ovlivnil celý můj další život až do dnešních dnů. Jsem vděčen za to, že jsem se mohl dožít vysokého věku, i když byl těmito traumaty natrvalo změněn.

24. února 2015

Autor

HOUSLE

Strnul jsem jakoby uštknut zmijí,
nestačím vnímat ty tóny melodií.
Cítím, jak otvírá se srdce mého brána,
vytváří se v něm veliká rána
a do té rány se mi lije
ta krásná houslí melodie.

Housle jsou nástroj umění
jež starosti lidí v radost promění
a v chudákovi, který v nouzi
znovu chuť k životu probouzí.
Nástroj je to plný lásky,
otvírá srdce junáka i krásky.

Zazní-li z těch houslí krásných
směsice akordů jasných
a žalostná smutná hudba
cítím, že v žilách krev mně ztuhla.
Ach, kdyby mně tak bylo v sudbě
oddávat se této hudbě!

Housle krásné zvuky hrají,
na žalost zapomínají.
Pohánějí tok pokroku,
dopřávají i otroku
by poslouchal ty zvuky lahody,
housle to je nástroj svobody!

Terezín 1943

NADĚJE

V nitru mém plamínek vzplál
a teplo jeho se ve mně rozhostilo,
jakoby zvadlý květ pookřál
a nové štěstí jej porosilo.

Krvavá brázda v nitru mém táhne se,
nenávisť v ní leží stále,
však jakýs zárodek zde líhne se
a směřuje navenek dále.

To je ten plamínek, jenž ve mně vzplál,
do nového žití vrátit mne spěje,
do nového světa, jít dál a dál,
v mou vlast mne navrátit, to je naděje!

Osvětim 1944

K PRVNÍMU LISTOPADU

K 42. nedožitým narozeninám maminky

Již dávno tomu co naposled mi zněl
Tvůj překrásný, maminko, hlas.
Pln lásky, jen blaho lidem chtěl
pak nad tebou zavřel své perutě čas.

A přece je mi jako kdyby včera,
jak kdybich před chvílí tě ještě zřel.
Vidím tě, jako bys nade mnou bděla.
Vidím tě! Kéž bych tě políbit směl!

Je tomu rok co naposled tvé krásné oči
se starostlivě na mne dívaly.
Tys věděla, že Němec po nás skočí
a odveče nás kamsi do dále.

Tys věděla, že nelze tobě žítí.
Z úst tvých neozval se ani jeden sten.
Láska velela ti s mladším bratrem býti.
Ty zaplatilas to svým životem.

Vzpomínám si na poslední chvíli,
kdy radilas mi jak životem jít,
jak žít bych došel k dalekému cíli.
Já nemohl jsem s tebou dále být.

Je to dávno, co naposled mi zněla
ta překrásná tvá, mámo, slova.
Já věřím, věřím, že jsi nezemřela.
Ve mně budeš žít, maminko, znova.

30. 10. 1945

K DVACÁTÉMU SEDMÉMU PROSINCI 1945

K 49. nedožitým narozeninám tatínka

Je tomu již víc než rok co mě dělí
od chvíle co spolu jsme seděli
na tvrdém kavalci v místnosti plné špíny.
My představovali si ten svět zcela jiný.

My neviděli všude otroky a pány,
my neviděli ani koncentráků plány.
Svobodně jak druzí chtěli jsme žít
a pro ten ideál tys musel odejít.

Poctivě a čestně životem jsi šel,
jen dřinu na tomto světě jsi měl
a překonávals všechny překážky.
Tvůj svět byl jiný, vždy plný lásky
a úcty ke každému člověku.

Já teď místo tebe sklízím plno vděku,
často lidi potkávám, o tobě slyším chválu.
Proč zanechals mne v žalu
na tebe vzpomínat a lkát?
Já slibuji ti, že dále cestou tvou se budu brát,
vždy za čest a svobodu se budu bít
památku tvou celý život ctít.

1946

NEDÁVNÁ MINULOST

Život nyní a před rokem.

V posteli ležím na měkké,
hlavou víří mi zlá vzpomínka doba.
Zalétám do země daleké
kde ztratil jsem rodiče oba.
Kde mučen jsem byl německými katy
a viděl tam, co není hodno slova,
kde jako divá zvěř jsem žil za dráty.
Ach, Bože můj, jak zlá to byla doba.

Vzpomínám na vás na všechny,
na s vámi prožívané chvíle.
Proč opustili jste mne navždycky?
Jak jsou teď ty chvíle pro mne milé!
Vidím tvář matky věčně se starající,
vidím ji, jak pro nás kousek chleba hledá,
vidím ji s úsměvem na líci.
Vzpomínka na ni ani mi spát nedá.

Všechny nás máma milovala,
starosti o nás nedaly jí spáti.
Nám aby kousek chleba dala,
musela vše sobě od úst bráti.

V nemocnici plné špíny
vidím tebe, otče bdít.
Nezištně. Za tolik dřiny
chtěl jsi jenom sytý být.

Vzpomínám na tebe, Tomíku milý
jak s mámou u brány jsi stál.
Na poslední pohled, na poslední chvíli,
naposled jsi mi tenkrát sbohem dal.

Při soumraku se u máti sešla
v tmavém bloku celá rodina.
Proč ta chvíle vždy tak rychle přešla?
To nejdražší byla dne hodina.
Navrátiv se začínám zas žíti.
Hrozivá skutečnost však štěstí moje kalí.
Proč jenom musím osamocen býti,
když vy věčně spíte kdesi v širé dáli?

1946

PŘEDMLUVA

Napsal jsem řadu básní s náměty, které mi přišly na mysl ve dvacátém prvním století. Když jsem do něj vstupoval, bylo mi sedmdesát let. Za mlada jsem měl pocit, že se tohoto století nedožiji. Bylo mi tenkrát dvacet let a rok dva tisíce mi připadal velmi vzdálený v budoucnosti. Jediný z rodiny jsem přežil útrapy války a vrátil se jako patnáctiletý sirotek do vlasti z koncentračních táborů. Těch padesát let rychle uběhlo a osud mi dopřál dožít se magického roku dva tisíce. Nastala nová éra, od které jsem si hodně sliboval. Doufal jsem, že se lidé přestanou vraždit ve jménu svého boha, že budou respektovat bohy druhých a hledat co je spojuje a ne to co je rozděluje, že budou dodržovat základní principy morálky a nebudou se věnovat pouze získávání peněz, zvětšování majetku, honbě za mocí a společenským postavením, za pohodlím a požitkem. Doufal jsem, že jednostranný vývoj techniky a přírodních věd bude vyvážen přínosem věd humanitních, filosofii a uměním. Dosavadní vývoj však šel jiným směrem. Všemocný čas nezměnil chování lidí. Život se zrychlil, zkomplikoval a překračoval meze reálných možností. Octli jsme se na pomezí zkázy přírodní, ekonomické a morální. Žijeme díky náhodě, odložených rozhodnutí a nečekaných událostí. Blahobyt je nahrazen úzkostnou spořivostí, nadměrnost se změnila v redukci. Každý ví na čem má ten druhý šetřit, ubývá kultury a služeb, úroveň vzdělání klesá, na minulost se zapomíná, knihy mizí ve šrotu. Není čas na přemýšlení, rozvahu a uvážené plánování. Mezilidské vztahy ztrácejí hloubku, pragmatismus nahradil hledání hlubšího smyslu naší existence. Seřadil jsem básně dle doby vzniku. Základním faktorem se stal čas, jenž dává vznik věcem, vztahům a událostem, aby je později změnil a nechal zaniknout. Minulost se občas vynořuje ve formě citově prosycených vzpomínek. Básně jsou pro mne projevem podvědomého přemýšlení, jež se intuitivně vynoří a promění ve slovní vyjádření. Jsem zastáncem meditativní poezie, jež se snaží dobrat se hlubšího smyslu prožitku a události, formulovat problémy a hledat možnosti jejich řešení, vyvolat hlubší city, připomínající minulost a předvídací nejistou budoucnost. Meditativní poezie nutí k zamyšlení a k procítění. Pokud to u čtenáře docílí, splní svůj cíl.

Říjen 2012.

Věnování

Jarko, moje ženo milá,
vždy jsi oporou mi byla,
v nouzi jsi mi poradila
jako milá dobrá víla.

Jsme už spolu mnoho let,
objeli jsme celý svět,
měli občas starosti,
také mnoho radosti.

Přeji Ti bys zdráva byla,
by neopouštěla tě síla,
abychom tak jako v mládí
až do smrti se měli rádi.

Přijmi, prosím, moje díky,
za vylepšené veršíky.

Č A S

Ubíhá, zrychluje se a utíká,
objevuje se a znovu zaniká.
Každým okamžikem mizí,
střídá pohodu a krizi.

Přináší změny, jež za sebou řadí,
děje, zprávy, fakta hromadí.
Každý okamžik vytváří minulost,
každá vteřina buduje budoucnost.

Paměť pečlivě třídí a vybírá
co zůstane v mysli a co umírá.
Čas mění rychlost, vzhled lidí, zvířat, rostlin, okolí,
mění vztahy, souvislosti, cokoli,
zkracuje prostor, očekávání, žití,
urychluje vývoj, zrání, nutí k odejítí.
Překrývá rozdíly mezi životem a smrtí,
utěšuje, hojí rány, někdy zdrtí.

Vyvolává úzkost, strach i uvolnění,
čas je ve vědomí, a nebo není,
mění mládí v dospělost a stáří,
z válek tvoří mír, když národy se sváří,
směřuje z jistého do nejistoty,
čas jsou zahojené jizvy, prodřené boty,
čas je věčný absolutní bůh,
čas je život, hmota, duch,

čas je jednotvárnost v různosti,
čas proniká do mozku, srdce i do kostí,
čas tvoří ze zárodku člověka a z něho prach,
čas přináší radost, starost, strach.

Posloupnost tónů, slov a barev dráždí smysly,
čas povzbuzuje ty, co myslí.
Co bylo známé, paměť mnohé mění,
co bude chceme znát, předvídat co se změní.

Vše v čase vzniká a pak mizí,
co bylo blízké stane se cizí.
Čas se snaží zvládnout naši mysl,
Nacházet vztahy, hledat smysl,

spojovat minulost s budoucností,
překonávat libovůli ctností.
Čas je vše co bylo, je a co má být:
kéž bychom to mohli někdy pochopit!

21. 9. 2000

STRACH

k 11. září 2001

Pouštím televizor jedenáctého září,
dívám se s úžasem se zarudlou tváří
jak letadlo v New Yorku znenadání
doprostřed mrakodrapu míří.

Letadlo s lidmi se stalo zbraní,
jež zkázu kolem sebe šíří.
Vyšlehly plameny, letoun zmizel v nich.
Je to snad sen či horor, jež budí cynický smích?

Minuty plynou, na obzoru letoun druhý
dělá nebezpečné kruhy
a než se mohu vzpamatovat
pokouší se zavrtat

do druhého mrakodrapu.
Marně po pokoji tápu:
Je to sen či skutečnost?
Což nebylo už zloby dost?

Zanedlouho pilot třetí
do Washingtonu letí.
Od obrazu se nelze hnout:
jak mohl svůj cíl zasáhnout?

V tom rychlém událostí shonu
zavrtal se do Pentagonu.
Za několik trapných chvil
ten útok všechny překvapil.

Ze světové velmoci
se stala hora bezmoci,
jež rostla každou vteřinou.
Mrakodrapy výheň kroutí,
lidé z oken skákají.
Bezmocnost nás všechny rmoutí,
o pomstu mnozí volají.

Nastala nová lidstva éra,
nepřítel zůstal skryt,
zachvěla se země celá-
těžko je se strachem žít.

Lidský život ztrácí cenu,
mizí vztahy, hodnoty.
Proč čekat na novou měnu?
Nastává věk holoty.
Svatá válka Západ drtí,
islám zaplavuje svět,
sebevrazi chtějí smrti
neznabohy odklízet.

Život pokračuje dále,
je třeba oň se začít bít,
naděje se držet stále,
strach nesmí nikdy zvítězit!

27. 9. 2001

DVACÁTÉ PRVÉ STOLETÍ.

Dcera do Nepálu poletí:
Není to jisté,
Maoisté
Kathmandu obklíčili.

Číňané zemi obsadili
koncem minulého století.
Na zahradě květy odkvétají,
letos moc prší, plody pozdě zrají.

V Iráku opět mrtví byli,
výbuchy bomb a granátů
ohlušují kolemjdoucí každou chvíli.
Mešita v Najafu posvátné je místo,
kryje i zbraně zbožných fanatiků,
jež brání svou vlast a vraždí neznabohy.
V Athénách dávají medaile
atletům mnoha zemí.
Venku zas prší, v duši smutno je mi.
Říkají, že za několik let
moře zaplaví svět,
především Nizozemí.

Je prý mnoho starých lidí,
nechtějí je křísit,
mají raději v klidu umírat.
Málo je teď mladých
co by na ně chtěli
pracovat.

Rozmlouvám se svým počítačem,
telefony mlčí tam kde právě jsem,
nepřišel mi e-mail ani SMS,
mezi přístroji opuštěn jsem dnes,
čekám na dopisy a na zprávy,
možná, že někdo se k nám vypraví.
Radio zapnu ve dvanáct,
vyslechnu nové zprávy,
ty mi snad náladu spraví.

Toužím po zemích na jihu Evropy,
kde teplé moře tělo uchopí.
Při šálku horké kávy
pleť do hněda se zbarví.

V Iráku opět boje vzplály,
v Africe vypukl hlad,
v Evropě tisk naříká,
že ekonomika
se nechce vzpamatovat.

Lidé se přestali smát,
začali se bát
co osud tentokrát
jim přinese.
Hledají viníka.

Chystáme se na vycházku,
rozhýbat své tělo,
příští týden zvíme více,
navštívíme nemocnice,
řeknou nám co by se mělo

dělat pro zdraví.
Dieta vše napraví,
musíme se snažit
co nejméně jíst a vážit.

Zítra zas začne nový týden:
kam všude musím jít?
Telefonovat, zařizovat,
chyby druhých napravovat,
čekat a číst noviny,
dívat se na hodiny
kdy se zase někde v dáli
další pohroma přivalí,
poblíž zase zloději
zmaří starých naději.

Řekli nám, že zde má být
hospodářský blahobyt,
výsledek tvrdé práce
západní civilizace.
Máme stroje, elektroniku,
nejmodernější techniku.
Co ještě bychom chtěli mít?
Víc peněz a míň práce?
Víc moci či víc slávy?

Kolem nás bourají byty
a nové staví,
Jako loni jsou zde zase
setkání mládeže a manifestace.
Čas letí,
každý den
přináší mnoho změn.

Toto století
má rozhodnout zda lidstvo tu
může získat dobrou kvalitu
života,
jež by dala smysl jeho bytí.
Jak dlouho bude muset jít
by toho dosáhlo?
Olympijské medaile,
vybuchlé bomby,
přestupky, zločiny, vraždy,
kam to všechno spěje?
Zůstává naděje,
že bude líp
až lidé zbaví se chyb :
bude to v tomto století ?

Mnoho lidí stále dřímá
v opojení penězi a drogami.
Každý chce dlouho žít,
pěstovat svůj blahobyt.
Odkud má přijít ta spása?
Americký volič jásá,
že snad
druhý listopad
přinese řešení.
Nezbývá než čekat,
zachovat si vnitřní klid,
spokojeně dále žít
a složit svoje kosti
před prahem do věčnosti.

22. 8. 2004

D N E S

Skončila olympiáda v Athénách,
vítězové se vrací s medailemi,
v ranních na silnicích hodinách
opustili Briti tuto zemi.

Na bojištích řadí smrt,
v New Yorku se lidé bomby bojí,
místo práce jsou tam demonstrace,
policisté v ulicích se rojí.

V myslích lidí vládne strach,
v mnoha amerických rodinách
se nevrátili syni zpět.

Padli svobodný by zůstal svět,
by všechny hrozby teroru
byly jenom v hovoru.

Dějiny se kamsi řítí,
zdražuje se živobytí,
mnoho lidí nuzně žije,
vzácná je dnes energie,
předražená každá práce,
skončilo období láce,
na kulturu peněz není,
jediné teď pobavení
poskytuje televize,
večer sedneme si radši
k internetu v počítači,

v němž místo smutné skutečnosti,
návštěv, schůzek, společnosti
lze získat nutné informace,
bez jalové komunikace.

Svět ovládla technika,
přinutí zákazníka
sama sebe obsloužit
a bez pomoci lidí žít.

Lidské vztahy se teď mění,
telefony, mobily
překonají osamění,
hloubku citů změnilly.

Po celý den času není
na rozvahu a přemýšlení.

Místo odpočinku chvat,
není čas se spolu smát,
o tom co se děje dnes
nás informuje SMS
a večer v kruhu rodiny
pročítáme noviny.

30. 8. 2004

60 LET

Rodičům a bratrovi

Je tomu už šedesát let
co pro vás skončil tento svět.
Překročili jste nebes práh
v osvětimských komorách.

Předčasně skončilo vaše bytí,
nedopřáli vám déle žítí
ti kdož vyznávali čistou rasu
a v árijcích hledali spásu.

Před šedesáti lety byla válka,
od doby té nás dělí času dálka.
K nepoznání se změnil svět,
mír však dosud nevidět.

Nenávist se světem šíří,
teroristé jako štíři
denně lidi zabíjí.

Vrahové a sebevrazi
klidný život mnohým kazí,
smrt nevinné nemíjí.
Jménem Boha lidi ničí,
různá barva pleti
příčinou je smrti
obětí víra vrahům se přičí.

My zůstali jsme žítí:
Kam se ten svět řítí?
Jak vy se tam máte?
Zdalipak nás čekáte?

14. 10. 2004

MOŘE

V pravidelných intervalech
vlny ku břehům se valí.

Mezi tím se v dáli
vody opět čerí.

Tvoří vlny s bílou obrubou,
jedna za druhou
se žene vpřed.

Co nevidět
se opět další objeví.
Nikdo však neví
proč takto čas nás měří.

Nestačíme vlny počítat:
proč nemohou chvíli zůstat stát
na cestě do nekonečna ?

Proč zůstávají v stálém pohybu
a nedopřejí sobě klid?
Ve spěchu přec nelze stále žít.

Hledím na moře
jak vlny hravě
se domlouvají šuměním,
některé mírné,
jiné dravé
kupředu se řítí,

co chvíli narazí
na kameny,
jež třpyt slunce odráží,
v déšť kapek se promění:
co před chvílí bylo, není.

Vše v pohybu je jako živé:
začíná, končí, je pomíjivé.
Moře věčný život je,
neustálou změnu skýtá :
sytá modř se v zeleň mění,
pod ní jsou rostliny, zvířata a skály.
Voda přes všechno se přelévá a valí,
břeh vlny vítá
když mezi kameny zapění.

Na břehu jsem zůstal stát,
nepřestávám pozorovat,
nevím koho se mám ptát
co po letech se může stát,
kam se lidé budou muset schovat,
zda život na zemi lze uchovat
až voda vše zatopí
v době další potopy.
Bude pak život znovu začínat ?

16.10.2004

ŽIDOVSKÝ HŘBITOV V UHERSKÉM BRODĚ

Zašlá brána,
zarostlá stezka
vroubená náhrobními kameny
s nečitelnými nápisy,
jež němě zvěstují,
že v první světové válce
zemřeli tam kdesi v dálce
židovští vojáci
za císaře pána.

Opuštěný hřbitov,
dávná historie,
zmizelý svět lidí,
žijících ve svérázném světě
v brodském ghettě,
kde vládly staleté tradice,
snášenlivost a mír,
Masarykovy republiky.

Krásná ta idyla
náhle přerušena byla
vpádem nacistických vojáků
a poté hrůzou další války.
Bezbranní členi židovské obce
odvlečeni byli jako ovce
do koncentračních táborů.
Jen hrstka po válce jich zbyla,
těla mrtvých pohltila
hlína jiných zemí.

Znovuzrození chtěli začít znovu žít,
řada jich rozhodla se odejít
najít smysl života a klid,
v Izraeli se usadit
mezi řady vlastních lidí,
kde o život se nemusejí bát
když žít budou jako židi
jež o své žití budou moci bojovat.
Zůstalo jich málo v Brodě,
zbyly jenom vzpomínky,
s ostatními žili v shodě.
Chátrající pomníky
jsou svědky dávné historie
v uších zní táhlá elegie
její smutná melodie
připomíná tragédie
věrných synů Uherského Brodu.
Hledali kdysi mír a shodu
skončili obětí nenávisti.
Ze stromů padá vadnoucí listí,
srdce smuteční pochod bije:
divná je lidská historie.

18. 3. 2005

VZPOMÍNKA NA BIRKENAU

U příležitosti zítřejšího průvodu a Dne památky obětí holocaustu

Je tomu již šedesát pět let
co v plynových komorách v Osvětimi
mé nejmilejší rodiče a bratra zahubili.

Moji přátelé a já jsme tam tehdy byli
a zůstáváme svědky těžkých zločinů.

Dnes diví se svět,
že papež Benedictus šestnáctý,
který v oněch místech byl,
biskupa omilostnil,
jenž tyto skutečnosti popírá
a tím i těžkou vinu
tvrzením, že žádní židé za války
nezahynuli v plynu.

Je těžko tomu uvěřit,
jak lze mít víru v Boha,
když toto lživé tvrzení
nepopře Boží sluha.

Zdá se, že lid židovský
má opět za vše vinu,
když dav v početných demonstracích
jej posílá do plynu.

Mladý židovský stát
nemá právo odvety
když nenávistní sousedé
na něj střílí rakety.

Svět straní těm co mají zničit
izraelský stát
a ty co válku přežili
do moře chtějí hnát.

Od zhoubných útoků 11.září
se různá náboženství nadále sváří,
na to vše se dívá Bůh
v jehož jménu mnozí hynou.

Vzpomínky do věčnosti plynou,
chceme v míru svobodně žít.
Smí si to konečně dopřát žid,
který po staletí nesl za vše vinu,
lze konečně se zbavit kletby plynu?

24. 1. 2009

K R I Z E

Říkají tomu hospodářská krize,
prý v Americe
půjčili si lidé peněz více
než mohli splatit.

Finančníků vize
vedla k tomu,
že mnozí mohou
část svých úspor ztratit.

Na tom však není dost,
vzrůstá nezaměstnanost
a lidé méně kupují
auta i domy.

Mnozí tomu ještě nechtěj věřit,
že konec blahobytu je nablízku,
že zmizela láce
a všechny čeká práce,
aby nebylo ještě hůř.

Je třeba obracet peníze,
všude se musí šetřit,
místo kupovat je nutno
věci uchovat,
by zbylo na léky, jídlo,
a na poplatky.

Staré časy jsou už zase zpátky,
kdy nezbývalo na šaty či na boty.
Stali jsme se otroky nařízení,
omezení a nevyzkoušené novoty,
jež postihuje nemocné i starce.

Stát skupuje banky, podniky a dluhy,
na mnohé teď čeká režim tuhý,
prověrky a kontroly,
zdražení a omezení.

Pro rozmary teď místo není.
K ukončení krize
je nutná vize,
střídmost a ukázněnost.

Snad všeho zas bude dost
až se lidé umoudří
přestanou myslet na války
stanou se zastánci nové morálky
osobní i pracovní.
Pak teprve krize odezní.

29. 1. 2009

JUBILEJNÍ VÝROČÍ MATURITY

K setkání 6.6.2009 v Uherském Brodě

Netušil jsem, že ještě budu žít
šedesát let od maturity.
Za těch mnoho let
vznikl nový svět.

Tak alespoň na chvíli
vrátím se do mládí idyly.
V gymnasiu v Uherském Brodě
žili jsme po léta v poklidné shodě.

Učili se, prožívali první lásky,
profesorům tvořily se vrásky.
Do těch let se vracím rád,
je hezké na ně vzpomínat,
vybavit si třídu, tváře milé,
přednášky, zkoušky, výlety.

Prožili jsme spolu hezké chvíle
před těmi dávnými lety.
Každý rok nám někdo schází,
smutek náladu nám kazí,
jeden po druhém ve věčnosti se ztrácí,
vzpomínky se tvrdošjně vrací.
Ke konci se život chýlí,
písničku chceme si zaspívat,
oceníme každou chvíli
co se spolu můžem smát.

30. 1. 2009

AŽ ODEJDU

Až umřu stanu se vzpomínkou,
odejdu za tátou, bratrem a maminkou,
opustím věrnou ženu, dcery a vnoučata,
kam je dál povede pouť žitím počatá?

Občas k nim zaletím ve vzpomínkách
některé potěší, jiné zas zarmoutí.
Navštívím přátele, lidi co jsem znal
ve chvílích kdy přepadne je snění,
v němž projeví se co už není.

Čas vyžene vzpomínku do minulosti,
život vrátí zasněné do současnosti,
jež se každým okamžikem mění:
mrtvý už na této zemi není.

Jeho odkaz se po delším prodlení
někdy někým ocení
po zamyšlení nad tím co bylo,
co někam odnesl čas.

Nikdo neví kam.
Každý tu zůstane sám.
Ti co na této zemi dále budou žít,
uvěří jen vzpomínkám.

12. 10. 2012

70 let od osvobození Osvětimi

Je tomu už sedmdesát let
co pro vězně Osvětimi otevřel se svět.
Hladoví, vyhublí, nemocní čekali
až přiblíží se fronta z povzdálí,
když zůstala tak příliš dlouho stát.
Vrahům zdařilo se mnohé vězně dát
do jiných táborů někde v dáli
kam se ruské tanky nedostaly.
Rok jsem prožil v Osvětimi a v Březince,
zůstaly mi hrůzy v mnohé vzpomínce.
Rodiče i bratra jsem tam ztratil,
sám jsem mnoho těžkých chvil tam zažil.

Po válce jsem užil krátce svobody
těšil se, že začnu znova žít.
Prožil jsem pár let pohody
kdy jsem vystupoval jako žid.
Doufal jsem, že za sedmdesát let
se nesetkám už s nenávistí,
že urážky přestanou bolet
a bezpečím si budem jisti.

V Amsterdamu na vzpomínkové slavnosti
dnes připomněli vzrůstající k židům nenávist,
nikdo si není svým životem jist.
Objevilo se zas zlo minulosti.
Co provedli židé, že nesou za vše vinu,
že tolik lidí je nenávidí?
Proč vracíme se k Terezínu?
Proč nikdo návrat války nevidí?

27. 1. 2015

DOSLOV

Mezi básněmi prvního a druhého období uplynulo více než půl století.

Srovnáme-li básně v obou obdobích lze nalézt několik společných rysů. Nápadný je zádumčivý, smutný, tesklivý tón většiny básní, převládající vztah k minulosti, vzpomínky na pobyt v koncentračních táborech, strach a obavy z budoucnosti.

V mládí je v popředí touha po svobodě v době věznění a naděje, že se svoboda opět navrátí.

Symbolem svobody se stává hudba, která spojuje lidi různých národů, kultur a tradic a vyvolává v nich hluboké city.

V období mezi dospíváním po osvobození a počínajícím stárnutím po skončení intenzivní pracovní, vědecké a společenské aktivity se znovu objevily impulsy zamýšlet se a psát o závažných životních tématech vycházejících z aktuálních událostí současnosti, tísnivých vzpomínek na traumata prožitá v minulosti a z obav z nejisté budoucnosti dětí ve světě, který se nepoučil z tragédií války a v němž se znovu objevují předsudky a projevy nenávisti, jež vedly k záhubě milionů nevinných lidí.

Básně uvedené v této knížce jsou svědectvím vědomých a podvědomých procesů, které měly vliv na průběh celého života, na závažné volby a rozhodnutí, na hledání souvislostí a smyslu dění. Kritický postoj k společenským událostem, chování lidí, jejich vzájemných vztahů a skrytých motivů se stal častou pohnutkou k hlubšímu zamyšlení. V pozadí všeho zůstala nevyřešená otázka, proč muselo tolik nevinných lidí v minulosti a dosud předčasně zemřít a proč to bytost, k níž se věřící různých náboženství modlí a uchylují se svými problémy, připustila. Životní traumata prohlubují běh života postižených a nabádají je k hledání smyslu nevysvětlených jevů.

Mnozí z nich z tohoto procesu vyvodí morální principy a postoje, které jim poskytují schopnost odolávat nepříznivým událostem života a pomáhat svým nejbližším a jiným postiženým.

Posílená odolnost vůči nepříznivým životním příhodám dává sílu, zadostiučinění a životní elán těm, kdo prodělali nevysvětlené a dovedli je přetavit v hloubku životní moudrosti.

27. 2. 2015

Doc. MUDr. et PhDr. Jiří Diamant, vědec s básnickým nadáním

Jiří Diamant je kromě badatelské úspěšné činnosti ve dvou vědeckých humanitních oborech činný také literárně. V rozsáhlém seznamu jeho publikací najdeme nejen odbornou vědeckou literaturu medicínskou, psychologickou a prozaickou. Jeho duše od dětství však nepostrádá ani složku poetickou.

Po jeho knize *Psychologické problémy emigrace*, vydané v Olomouci, se také tam vydává poetický text *Holocaust*, a to k autorovu významnému životnímu jubileu.

Minulé literární Diamantovo dílo *Psychologické problémy emigrace* jsem připsal jako jeho významný příspěvek svého druhu biodromální psychologii, vyplňující dosud prázdné místo v české politické psychologii a české psychologii emigrace. *Holocaust* se jeví jako další autorovo originální dílo v oblasti poezie.

Jiří Diamant působil v Praze jako vedoucí klinických psychologů na psychiatrické klinice první lékařské fakulty Karlovy univerzity. Odtud byl povolán na místo vedoucího kabinetu lékařské a klinické psychologie na Ústavu doškolení pro lékaře a farmaceuty. Po okupaci Československa po roce 1968 odešel se ženou Jaroslavou a dvěma dcerami do holandského exilu. Před opuštěním republiky mne doporučil na své pracovní místo, což mě potěšilo - ale z rodinných důvodů jsem nemohl přijmout. Při mé stáži v Amsterdamu v roce 1991 jsem zjistil Diamantovu adresu od prof. D. Bakker, přednosty katedry vývojové psychologie na Svobodné Univerzitě, který byl nadšen jeho vědeckou úrovní a pracovitostí. Po mnoha letech jsem se s milým kolegou a jeho rodinou sešel.

Citlivá mysl autora popisuje nejen dění ve fázích času jeho života, ale současně také jemné paměti podvědomí, jak se on doznává. Ozývají se zde danosti kvality tvůrčí originality intelektu a schopností.

Jiří Diamant projevuje úctu k mysli své duše, svému nejnějším Já, s úctou k hereditárnímu obdarování martyria rodičů a nejbližších.

Tristní a usvědčující je autorova poezie při sdělování rozměrů a tíže Holocaustu.

Jiří V. Musil

OBSAH

Předmluva po třech letech	3
Housle	4
Naděje	5
K prvnímu listopadu	6
K dvacátému sedmému prosinci 1945	7
Nedávná minulost	8
Předmluva	10
Věnování	11
Čas	12
Strach	14
Dvacáté první století	16
Dnes	20
60 let	22
Moře	24
Židovský hřbitov v Uherském Brodě	26
Vzpomínka na Birkenau	28
Krise	30
Jubilejní výročí maturity	32
Až odejdu	33
70 let od osvobození Osvětimi	34
Doslov	35
Doc. MUDr. et PhDr. Jiří Diamant, vědec s básnickým nadáním	36
Obsah	37

Vydavatel: Jiří Musil-Psychologická a výchovná poradna
Autor: Doc. MUDr. et PhDr. Jiří Diamant
Název: HOLOCAUST
Podnázev: HOLOCAUST v poezii puberty a stáří
Redakce: Jiří Musil (ed.)
Vydání: 1.
Místo, rok vydání: Olomouc, 2015
Vazba: brož.
Stran: 38
Tisk: Tiskárna Kontext, spol.s r.o., Nový Jičín, Lidická 131/8

ISBN 978-80-904822-5-8